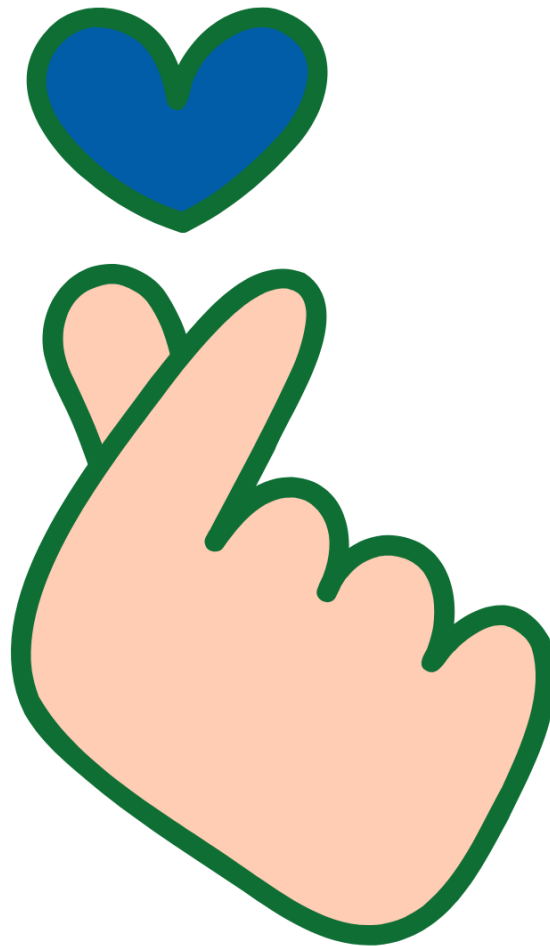

**Ypäjän kunnan varhaiskasvatuksen sekä
esiopetuksen tasa-arvo- ja
yhdenvertaisuussuunnitelma vuosille
2023–2024**

Sisällysluettelo

1 Johdanto.....	3
1. 1 Taustaa.....	3
1.2 Ypäjän kunnan varhaiskasvatuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmatyö	4
2 Käsitteitä	5
2.1 Tasa-arvo.....	5
2.2 Yhdenvertaisuus.....	6
2.3 Syrjintä	6
3 Selvitys tasa-arvotilanteesta	6
3.1 Kysely huoltajille	7
3.2 Työntekijöiden ajatuksia	8
3.2.1 Ohjaus ja vuorovaikutus.....	8
3.2.2 Materiaalit, lelut ja tilat	8
3.2.3 Osallisuus	8
3.2.4 Häirinnän ennaltaehkäisy ja puuttuminen	9
3.3 Kysely lapsille	9
4. Tavoitteet ja toimenpiteet toimintakaudelle 2023 -2024	10
4.1 Heporannan päiväkot.....	10
4.2 Perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatus.....	12
4.3 Esiopetusryhmä.....	13
5 Seuranta	15
6 Yhteenveto.....	15

1 Johdanto

1.1 Taustaa

Laila naisten ja miesten tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta (101/2023) tasa-arvolain soveltaminen laajenee varhaiskasvatukseen. Muutokset koskevat tasa-arvosuunnitteluvuorokauden laajentamista koskemaan myös varhaiskasvatusta. Lisäksi sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvan syrjinnän ennaltaehkäisyä koskevia säännöksiä sovelletaan jatkossa varhaiskasvatukseen. Muutosten tavoitteena on sukupuolten tasa-arvon edistäminen.

Tasa-arvolain muutokset tulevat voimaan 1.6.2023. Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta velvoittaa, että varhaiskasvatuksen järjestäjien ja palveluntuottajien on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla on samat mahdollisuudet varhaiskasvatukseen ja että varhaiskasvatus tukee tämän lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa, opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen.

Lain mukaan, että tasa-arvosuunnitelma on laadittava vuosittain toimipaikkakohtaisesti. Perhepäivähoidon ja kunnallisen avoimen varhaiskasvatuksen toimijoille laaditaan toimipaikkakohtaisen suunnitelman sijaan perhepäivähoidon ja avoimen varhaiskasvatuksen yhteinen tasa-arvosuunnitelma. Ypäjällä nämä suunnitelmat on liitetty kaikki yhteen ja samaan dokumenttiin. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan myös laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Ypäjällä kokonaisuus on toimintavuoden tavoitteet päivitetään vuosittain.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) selvitys varhaiskasvatuksen toimipaikan tasa-arvotilanteesta;
- 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi;
- 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää vuorovaikutukseen, ohjaukseen, lasten osallisuuteen, käytettäviin materiaaleihin ja huoltajien kohtaamiseen sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

(Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta, §5b)

Myös yhdenvertaisuuslakiin (1192/2022) on lisätty säännökset velvollisuudesta edistää yhdenvertaisuutta varhaiskasvatuksessa. Toisin kuin tasa-arvolakiin perustuvat suunnitelmat, yhdenvertaisuuslakiin perustuvat suunnitelmat tulee olla varhaiskasvatuksessa laadittuna vasta 1.6.2025 mennessä. Ypäjällä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu on tehty tähän yhteen ja samaan asiakirjaan.

1.2 Ypäjän kunnan varhaiskasvatuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmatyö

Ypäjän kunnassa laaditaan yhteinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma kesästä 2023 alkaen, joka toimii käytännön toiminnan tukena. Suunnitelman avulla on tarkoitus varmistaa, että tasa-arvotyötä tehdään järjestelmällisesti.

Tasa-arvo ja- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on tärkeä työkalu, jonka avulla varmistamme, että lapsi saa varhaiskasvatuksessa yhdenvertaiset mahdollisuudet kasvaa ja kehittyä. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusperiaatteiden mukaisesti jokaisella lapsella on oikeus tasa-arvoiseen kohteluun, huolenpitoon ja kasvatukseen. Varhaiskasvatuksessa tulee huomioida kaikenikäiset lapset, perheet ja henkilöstö tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti. Toiminnan periaatteena on, että kaikki lapset ovat yhtä tärkeitä ja jokaisella lapsella on oikeus saada tarvitsemansa tuki ja ohjaus kehityksensä tueksi. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa olevien lasten tulee saada samanlaista kohtelua, huolenpitoa ja oppimismahdollisuuksia riippumatta heidän taustastaan, kulttuuristaan, kielestään, uskonnostaan, sukupuolestaan, perheestään tai muista yksilöllisistä tekijöistä.

Suunnitelmamme perustuu siihen ajatukseen, että jokaisella lapsella on oikeus tasa-arvoisiin ja yhdenvertaisiin mahdollisuuksiin kasvaa ja kehittyä omassa yksilöllisessä tahdissaan. Tämä edellyttää sitä, että me varhaiskasvattajat tunnistamme ja kunnioitamme jokaisen lapsen yksilöllisiä tarpeita ja huomioimme ne toiminnassamme.

Tämän suunnitelman tavoitteena on myös edistää varhaiskasvatusyksikön henkilökunnan tietoisuutta ja osaamista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksissä sekä kannustaa heitä aktiivisesti edistämään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta toiminnassaan. Suunnitelma on

laadittu yhteistyössä vanhempien, henkilökunnan ja lasten kanssa. Se on kehittyvä ja päivittyvä dokumentti, joka tarkistetaan ja päivitetään säännöllisesti tarpeen mukaan.

(Kuvan lähde: Kaisa Riekkinen, www.oph.fi)

2 Käsitteitä

2.1 Tasa-arvo

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) velvoittaa, että varhaiskasvatuksen järjestäjien ja palveluntuottajien on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla on samat mahdollisuudet varhaiskasvatukseen ja että varhaiskasvatus tukee tämän lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa, opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen. Lisäksi viranomaisten, koulutuksen järjestäjien ja muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen, varhaiskasvatuksen järjestäjien ja palveluntuottajien sekä työnantajien tulee ennaltaehkäistä sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti.

2.2 Yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuus tarkoittaa sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia ja tasavertaisia lain edessä ja ihmisoikeuksien osalta, riippumatta esimerkiksi iästä, sukupuolesta, etnisestä taustasta, uskonnosta, seksuaalisesta suuntautumisesta, vammasta tai sosiaalisesta asemasta. Yhdenvertaisuus tarkoittaa myös sitä, että kaikilla ihmisillä on samat mahdollisuudet ja oikeudet osallistua yhteiskuntaan ja hyötyä sen tarjoamista mahdollisuuksista. Yhdenvertaisuuden periaatteiden mukaan jokaisella ihmisellä on oikeus tasa-arvoiseen kohteluun, syrjinnän välttämiseen ja mahdollisuuteen ilmaista omaa identiteettiään ja persoonallisuuttaan ilman pelkoa syrjinnästä tai väkivallasta.

2.3 Syrjintä

Syrjintää on se, että ihmistä kohdellaan huonommin kuin toisia jonkin henkilökohtaisen ominaisuuden perusteella. Kaikilla ihmisillä on oikeus yhdenvertaiseen kohteluun ja syrjintä kielletään monissa kansallisissa laeissamme, yhdenvertaisuuslaissa ja rikoslaissa sekä kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa.

Yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen, tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Syrjintä voi yhdenvertaisuuslain mukaan olla välitöntä, välillistä tai esimerkiksi kohtuullisten mukautusten epäämistä vammaisilta henkilöiltä. Yhdenvertaisuuslaissa kielletään myös häirintä sekä ohje tai käsky syrjiä.

3 Selvitys tasa-arvotilanteesta

Selvitys varhaiskasvatuksen tasa-arvotilanteesta on tehty loppukeväästä 2023. Selvityksen osalta toteutettiin sähköinen huoltajakysely, johon vastasi 21 huoltajaa. Tämän lisäksi

varhaiskasvatuksen henkilöstö osallistettiin suunnitelman tekoon koulutuspäivänä 19.5. ja lapsilta kysyttiin mielipiteitä ryhmissä toukokuun aikana. Alla kootusti vastauksia .

3.1 Kysely huoltajille

Huoltajille lähetettiin sähköinen kysely, johon tuli 21 vastausta. Alla kysymykset sekä vastausten keskiarvot kymmenesosien tarkkuuteen pyöristettynä:

Kysymykset huoltajille	Vastausten keskiarvo (1-5)
Henkilökunta ottaa huomioon perheiden erilaiset taustat ja tarpeet.	4,1
Tilat ja leikkivälineet on suunniteltu kaikille sopiviksi.	3,9
Lapset saavat osallistua toimintaan tasapuolisesti.	4,2
Lapset saavat leikkiä valitsemillaan leluilla.	4,4
Henkilökunta ei jaottele lapsia sukupuolen perusteella toiminnassa tai puheessa.	4,2
Varhaiskasvatusyksikössä puututaan kiusaamiseen.	4,1
Lapset tutustuvat erilaisiin kieliin ja kulttuureihin.	3,5
Lapsia kehuaan ja kannustetaan tasapuolisesti.	4,0
Varhaiskasvatus toteutuu kokonaisuudessaan tasa-arvoisesti.	4,1
Varhaiskasvatus toteutuu kokonaisuudessaan yhdenvertaisesti.	4,1

1= Täysin eri mieltä

2 = Eri Mieltä

3 = Ei samaa eikä eri mieltä

4 = Samaa mieltä

5 = Täysin samaa mieltä

3.2 Työntekijöiden ajatuksia

Tämän lisäksi varhaiskasvatuksen työntekijät miettivät konkreettisia toimia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi koulutuspäivässä 19.5.2023. Vastaukset jaoteltuna aihepiireittäin.

3.2.1 Ohjaus ja vuorovaikutus

- Ollaan läsnä ja kuunnellaan
- Toteutetaan tunnekasvatusta suunnitelmallisesti
- Hyväksytään erilaisuus. Tuodaan esille, että jokainen on tärkeä juuri omana itsenään.
- Annetaan lapselle tietoa ikätasoisesti.
- Otetaan neutraali linja

3.2.2 Materiaalit, lelut ja tilat

- Käytetään kuvatukea ja kiinnitetään huomiota kuvatuun stereotypioihin (moninaisia kuvia)
- Kiinnitetään huomiota ergonomiaan ja kalustehankinnoissa huomioidaan ergonomian näkökulma
- Leluilla omat laatikot, mutta niitä saa sekoittaa ja yhdistellä leikeissä
- Lapset saavat valita itse askartelumateriaalit, käyttämänsä värit esim. syntymäpäiväkortissa ja muissa askarteluissa
- Leikkipaikat, lelut ja leikit ovat kaikille. Ei erottelua sukupuolen mukaan.
- Kaikki tilat ovat kaikille käytössä.

3.2.3 Osallisuus

- Käytetään tukiviittomia, jotta myös ne lapset, joilla on haasteita sanallisessa ilmaisussa pääsevät mukaan ja ilmaisemaan itseään.
- Puhutaan rohkeasti erilaisista ihon väreistä, kulttuureista ja erilaista perheistä.
- Lapsille kuvat avuksi osallistumiseen ja mielipiteen ilmaisuun.

3.2.4 Häirinnän ennaltaehkäisy ja puuttuminen

- Uimapuku-mallin käyttö seksuaalikasvatuksessa
- Henkilöstö tuottaa yhtenäisen ikäkausien mukaisen suunnitelman häirinnän ehkäisyyn ja puuttumiseen. Mikä on soveliaista missäkin tilanteessa ja miten/milloin/missä niihin reagoidaan.

3.3 Kysely lapsille

Lapsilta kyseltiin heidän ajatuksiaan toukokuun aikana 2023 aikana. Lapsille esitetyt kysymykset keskittyivät nimenomaisesti lapsen oppimisen ja kasvun kannalta tärkeään leikkiin ja siihen, miten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus näkyvät leikeissä. Lapsilta kysyttiin:

- 1) Pääsevätkö kaikki leikkiin mukaan?
- 2) Mitä leikit? Millä välineillä leikit?
- 3) Kuka päättää, mitä leikitään?
- 4) Onko aikuinen leikissä mukana?
- 5) Kenen kanssa haluaisit leikkiä?
- 6) Onko riittävästi erilaisia leluja?
- 7) Onko riittävästi leikkiaikaa?

Koonti lasten vastauksista:

Suurin osa lapsista vastasi, että he pääsevät leikkiin mukaan. Osa toi esiin myös, että leikkiin pääsee, jos kysyy toiselta ystävällisesti. Vain yhdessä vastauksessa vastattiin, että leikkiin ei pääse, jos ei mahdu mukaan leikkimään. Lapset kertoivat leikkivänsä monipuolisia leikkejä. Erityisesti koti-, maja- ja koulu- ja Spiderman-leikit saivat useita mainintoja. Lapset kertoivat leikkivänsä mm. patjoilla, pikkuautoilla ja traktoreilla, legoilla ja ottavansa mukaan leikkeihin myös lippiksiä ja reppuja. Lapset vastasivat usein, että joku kaveri päättää mitä leikitään. Leikkipäätöksiä tehtiin joskus myös itse tai vuorotellen. Myös aikuiset päättävät joskus leikkejä. Aikuisten mukanaolo leikeissä vaihteli ryhmäkohtaisesti. Osan aikuisista mainittiin leikkijöinä, kun toisessa ryhmässä aikuiset eivät niin paljon leikkineet. Osa ei myöskään halunnut leikkiä aikuisten kanssa ja tässä myös lapsen ikä saattoi vaikuttaa. Lapset mainitsivat toisiaan laajasti leikkikavereiksi. Lapset mainitsivat leikkikavereikseen niin oman oletetun sukupuolen edustajia kuin myös muita. Lasten mielestä erilaisia leluja on

pääsääntöisesti tarpeeksi. Jokin verran toivottiin myös lisää traktoreita sekä erilaisia lääkäritarvikkeita. Leikille koettiin olevan pääsääntöisesti tarpeeksi aikaa. Osa toivoi myös hieman enemmän leikkiä ja leikkiä sekä sisällä että ulkona.

4. Tavoitteet ja toimenpiteet toimintakaudelle 2023 -2024

4.1 Heporannan päiväkoti

Kehitettävä teema	Tavoite	Kehittämis-toimenpiteet	Kehittämis-aikataulu ja vastuhenkilö	Arviointi
Ohjaus ja vuorovaikutus	<p>Työntekijöiden tiedon kartuttaminen.</p> <p>Kehujen ja myönteisen vuorovaikutuksen lisääminen.</p>	<p>Järjestetään henkilöstölle koulutusta tasarvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyen.</p> <p>Otetaan käyttöön Huomaa hyvä-materiaali.</p> <p>Kartoitetaan jokaisen ryhmän lapsen positiivisia ominaisuuksia ja tehdään ryhmän seinälle näistä koonti.</p> <p>Kiinnitetään huomiota, että keuhut eivät ole sukupuolittuneita.</p> <p>Ryhmät ottavat käyttöön jonkun</p>	<p>Varhaiskasvatuksen esihenkilö (syyskausi 2023).</p> <p>Opetiimi ja varhaiskasvatuksen esihenkilö. Tiimin kanssa keskustellen (syyskaudella 2023 tehdään suunnitelma käytöstä)</p> <p>Koko ryhmän henkilökunta (lokakuuhun 2023 mennessä).</p> <p>Opettajan johdolla kaikki ryhmän aikuiset (syksyllä).</p>	

		positiivisen vahvistamisen ja palkitsemisen menetelmän. Käytetään lasten etunimiä tytöttelyn ja pojittelun sijaan.	Kaikki ryhmän aikuiset (syksyn alusta lähtien).	
Materiaalit, lelut ja tilat	Materiaalit kaikille soveltuviksi Eri kielten ja kulttuurien huomioiminen	Katsotaan, etteivät esimerkiksi kirjat ja niiden hahmot ole stereotypisiä. Hankitaan tarvittaessa uutta moninaista materiaaleja erilaisiin ihmisiin ja perheisiin liittyen. Hankitaan materiaalia eri kieliin ja kulttuureihin liittyen. Ryhmittäin mietitään, miten eri kieliä ja kulttuureita tuodaan esiin toimintavuoden aikana.	Ryhmän aikuiset (tammi-helmikuu 2024). Ryhmän aikuiset + varhaiskasvatuksen esihenkilö (helmi-maaliskuu 2024). Ryhmittäin. Mietitään (syksyllä 2023) toiminta koko vuodeksi.	
Osallisuus	Osallistetaan lapsia enemmän toiminnan suunnitteluun.	Käytetään mielipiteen ilmaisun tukena vahvemmin tukiviittomia sekä kuvia. Mahdollistetaan tilanteita, joissa lapsi saa itse	Ryhmät + esihenkilö-veo (syksystä 2023 lähtien).. Ryhmät (syksystä 2023 lähtien).	

		valita leikkensä ja tekemisensä.		
Häirinnän ehkäisy ja puuttuminen	Häirinnän ja kiusaamisasioiden säännönmukainen opetus ja puuttumisen malli.	Päivitetään toimintakauden 2023-2024 aikana varhaiskasvatuksen häirinnän ja kiusaamisen suunnitelma ja luodaan aikataulu ja käytännöt.	Koko varhaiskasvatuksen henkilöstö (loppuvuosi 2023).	
Huoltajien kohtaaminen	Vuorovaikutuksen parantaminen haku- ja lähtötilanteissa	Tervehditään huoltajia aamuisin. Iltapäivisin pyritään kertomaan jotain lapsen päivästä hakijalle (edes ulkoiluhetken tekemisistä). Kysytään huoltajilta syksyn palaverissa, millaisia kuulumisia toivovat päivittäin.	Koko varhaiskasvatuksen henkilöstö (Mietitään toimintatavat syksyllä).	

4.2 Perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatus

Kehitettävä teema	Tavoite	Kehittämis-toimenpiteet	Kehittämis-aikataulu ja vastuhenkilö	Arviointi
Ohjaus ja vuorovaikutus	Työntekijöiden tiedon kartuttaminen. Sukupuolittamisen vähentäminen	Järjestetään henkilöstölle koulutusta tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyen Käytetään lasten etunimiä työttelyn ja pojittelun sijaan.	Varhaiskasvatuksen esihenkilö (syyskausi 2023). Kaikki ryhmän aikuiset (syksystä 2023 lähtien).	

Materiaalit, lelut ja tilat	Materiaalit kaikille soveltuviksi	Tarkastellaan perhepäivähoitajien leikkimateriaaleja ja kirjoja. Varmistetaan, että kaikilla lapsilla on mahdollisuus leikkiin.	Perhepäivähoitaja ja varhaiskasvatuksen esihenkilö (syyskausi 2023).	
Osallisuus	Osallistetaan lapsia enemmän toiminnan suunnitteluun.	Mahdollistetaan tilanteita, joissa lapsi saa itse valita leikkinsä ja tekemisensä.	Perhepäivähoitaja (syksystä 2023 lähtien).	
Häirinnän ehkäisy ja puuttuminen	Häirinnän ja kiusaamisasioiden säännönmukainen opetus ja puuttumisen malli.	Päivitetään toimintakauden 2023-2024 aikana varhaiskasvatuksen häirinnän ja kiusaamisen suunnitelma ja luodaan aikataulu ja käytännöt.	Koko varhaiskasvatuksen henkilöstö (loppuvuosi 2023).	

4.3 Esiopetusryhmä

Kehitettävä teema	Tavoite	Kehittämistoimenpiteet	Kehittämis-aikataulu ja vastuhenkilö	Arviointi
Ohjaus ja vuorovaikutus	Työtekijöiden tiedon kartuttaminen. Sukupuolittamisen vähentäminen	Järjestetään henkilöstölle koulutusta tasarvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyen Käytetään lasten etunimiä työttelyn ja pojittelun sijaan.	Varhaiskasvatuksen esihenkilö. Koko ryhmä (syksy 2023 lähtien).	

Materiaalit, lelut ja tilat	Oppimista edistävät välineet	Tarkastetaan, että ryhmällä on käytössä tarpeeksi eri oppimisen haasteisiin liittyviä materiaaleja (esim. keskittymisen tukeminen tai matemaattiset ja hahmottamisen pulmat).	Koko ryhmä + esihenkilö-veo.	
	Eri kielten ja kulttuurien huomioiminen	Hankitaan materiaalia eri kieliin ja kulttuureihin liittyen. Ryhmittäin mietitään, miten eri kieliä ja kulttuureita tuodaan esiin toimintavuoden aikana.		
Osallisuus	Mielipiteen ilmaiseminen	Kiinnitetään huomiota siihen, että samat lapset eivät ole aina äänessä. Otetaan hiljaistenkin mielipiteet huomioon eri menetelmin.	Koko ryhmä.	
Häirinnän ehkäisy ja puuttuminen	Häirinnän ja kiusamisasioiden säännönmukainen opetus ja puuttumisen malli.	Päivitetään toimintakauden 2023-2024 aikana esiopetuksen häirinnän ja kiusaamisen suunnitelma ja luodaan aikataulu ja käytännöt.	Koko varhaiskasvatuksen henkilöstö (loppuvuosi 2023).	

--	--	--	--	--

5 Seuranta

Suunnitelman toteutumista seurataan opettajien palaverissa/henkilöstön iltapalaverissa sekä perhepäivähoitajien palavereissa. Huomiot kirjataan ylös tapaamismuistioihin. Toukokuussa 2024 arvioidaan toteutuminen arviointisarakkeeseen koko vuoden osalta. Varhaiskasvatuspäällikkö-varhaiskasvatuksen erityisopettaja vastaa koonnin tekemisestä yhdessä varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa.

6 Yhteenveto

Varhaiskasvatuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on tärkeä työkalu, joka auttaa varmistamaan, että jokainen lapsi saa varhaiskasvatuksessa yhdenvertaiset mahdollisuudet kasvaa ja kehittyä. Suunnitelmassa huomioidaan erilaisuus ja moninaisuus, sukupuolten tasa-arvo, esteettömyys ja saavutettavuus sekä henkilöstön koulutus ja ohjaus. Suunnitelman toteutumista seurataan ja arvioidaan säännöllisesti, jotta varhaiskasvatuksessa voidaan jatkuvasti kehittää toimintaa vastaamaan lapsien ja henkilöstön tarpeita.